

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Stand van de Uitvoering

Immigratie- en
Naturalisatiedienst

IND kraakt onder werkdruk en waarschuwt voor nóg langere wachttijden

CBS: 35.500 eerste asielaanvragen in 2022, grootste aantal sinds 2015

Vorig jaar hebben ruim 35.500 mensen in Nederland een eerste asielvraag ingediend. Dat is 44 procent meer dan in 2021 en het hoogste aantal sinds 2015. Toen ging het om ruim 43.000 mensen. Syriërs vormden opnieuw de grootste groep asielzoekers, meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek op basis van cijfers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND).

Jan Visscher @mrvisscher

Vreemdelingenrecht. Dergelijke obstructie door de IND - geen verweerschrift, niet verschijnen op zitting - speelt al veel langer. Terecht en moedig (maar ook uniek) dat deze rechter dit aankaart. Zou goed zijn als @RechtspraakNL dit breder oppakt. #rechtsstaat #rechtsbescherming

Judge Joyce (Joyce Lie) @JudgeJoyce_ · 29 jun. 2022

Rechter noemt handelen van de IND 'respectloos' en geeft de IND nog (veel) meer vegen uit de pan. Uitspraak: bit.ly/3byHQnw

10:35 a.m. · 1 jul. 2022

NOS Nieuws • Maandag 24 oktober, 10:15 • Aangepast maandag 24 oktober, 15:25

Prognose ministerie: volgend jaar meer dan 50.000 asielzoekers

► De verblijfsvergunning is binnen, nu alleen nog

Piek in toestroom van internationale studenten

Ruim 16.000 studenten uit het buitenland vroegen voor dit studiejaar in Nederland een verblijfsvergunning aan, 10 procent meer dan vorig jaar. Dit weekend kregen ze hun pasjes uitgereikt in Den Haag.

denen psychologie aan de UvA uit het buitenland. Er is nog een probleem: het toch al grote tekort aan studentenwoningen wordt alleen nog maar groter. Dat raakt ook de internationale studenten. In Den Haag blijken veel studenten wel al

Binnenland

IND worstelt met 'buikpijnzaken': werk wordt steeds moeilijker

Amsterdamse vluchtelingen protesteren tegen lange wachttijd IND: 'Het voelt alsof ik voor niets leef'

Wil Eikelboom @wileikelboom

Vanochtend zitting in beroep tegen weigering om Witruissische cliënt te erkennen als vluchteling. IND had ondanks uitdrukkelijk verzoek van de rechtbank geen verweerschrift ingediend en is ook niet verschenen op de zitting. Ik snap de personeelskrapte maar dit is niet OK.

11:53 a.m. · 28 feb. 2022

ONDERWERPEN

Voorwoord	4
Aantal aanvragen is hoog, stijgt en is onvoorspelbaar	6
Beleid wordt ingewikkelder	9
Onbedoelde effecten wet- en regelgeving	11
Dwangsomzaken nemen toe	13
Onnodige contactmomenten	14
De IND bij rechtbankzittingen	16
Verouderde informatievoorziening	18
Tot slot	19

Voorwoord

Geachte lezer,

Bij de IND wordt ongelofelijk veel werk verzet. De laatste jaren komen er veel meer aanvragen binnen dan gedacht. Omdat steeds meer mensen in Nederland willen wonen en werken, of hier bescherming zoeken. Tot nu toe lukt het ons om op méér aanvragen te beslissen dan we vooraf beloofden. Maar ik zie ook dat ons werk er niet gemakkelijker op wordt.

Maatschappij, politiek en beleidsmakers vragen om uitgebreidere onderbouwingen van onze beslissingen. En ook uitspraken van de rechter en beslissingen in Europa hebben invloed op hoe wij ons werk doen. Onze medewerkers merken hier dagelijks de gevolgen van. Dossiers worden dikker en het opleiden van nieuwe mensen vraagt veel van de IND. Onze beslissingen hebben een grote impact op de levens van mensen. Daarom willen we de tijd kunnen nemen om te luisteren naar het persoonlijke verhaal van aanvragers. Tegelijkertijd voelen we de druk om snel duidelijkheid te geven over iemands toekomst in Nederland. Een onmogelijke spagaat.

Het aantal aanvragen is de laatste jaren hoog, stijgt en is onvoorspelbaar. Door de oorlog in Oekraïne en conflicten in Syrië, Turkije, Jemen en Afghanistan, vluchten steeds meer mensen naar een veilige plek, zoals Nederland. En plotselinge rampen, zoals de aardbevingen in Syrië en Turkije in februari van dit jaar, leiden van de ene op de andere dag tot meer werk voor onze organisatie. Ook de reguliere migratie blijft stijgen. Door de krappe arbeidsmarkt komen steeds meer mensen voor werk naar ons land. Ook kregen we opnieuw veel verzoeken binnen om Nederlander te worden.

Ons werk wordt dus moeilijker én we hebben te maken met meer aanvragen. Hierdoor zijn we simpelweg niet in staat om ze allemaal op tijd af te handelen. En het is pijnlijk om vast te stellen dat hier voorlopig geen verandering in komt. De grens van wat de IND aankan, komt in zicht. In 2023 doen we onderzoek naar de oorzaken hiervan. Wat we al wél weten, is dat het een optelsom is van politieke keuzes, organisatiekeuzes, rechterlijke uitspraken en Europese verplichtingen. Door slimmer te werken, versnellen we al wel waar we kunnen. Toch moeten aanvragers in 2023, en waarschijnlijk ook in 2024, langer wachten op duidelijkheid. Ik begrijp heel goed dat mensen daar stress van hebben en soms zelfs wanhopig zijn. Een vreselijke situatie. Ik vind het ontzettend belangrijk dat aanvragers merken dat de IND ze niet is vergeten. En dat ze weten hoelang ze moeten wachten. Daar moeten we de komende tijd echt beter in worden.

Toch is er ook goed nieuws te vertellen. In 2022 handelden we meer asielaanvragen af, meer dan afgesproken en meer dan het jaar ervoor. Hetzelfde geldt voor andere aanvragen dan asiel, zoals reguliere aanvragen van arbeids- en kennismigranten. Een groot aantal mensen met een generaal pardon-vergunning, de RANOV-vergunninghouders, werd het afgelopen jaar Nederlander. En het uitreiken van 67.900 verblijfsstickers aan vluchtelingen uit Oekraïne legde een fors beslag op de organisatie, maar is in korte tijd wél gelukt.

Bovendien verbeterden we onze dienstverlening, waardoor de menselijke maat meer ruimte krijgt. Hier zijn concrete resultaten geboekt in goed overleg met de stakeholders, de advocatuur en beleid. Zo gaan we sinds 1 januari in bijzondere situaties soepeler om met te laat ingediende verlengingsaanvragen. Ook hoeven sommige aanvragers geen machtiging tot voorlopig verblijf, een inreisvisum voor de lange termijn, meer te hebben om een verblijfsaanvraag te kunnen doen. Het gaat om gezinnen met minderjarige kinderen, die aan alle andere voorwaarden voldoen. Tot slot zijn sinds 2023 de tarieven, leges, van een aantal verblijfsvergunningen gelijkgetrokken, omdat verschillen slecht uit te leggen waren.

Dit alles neemt niet weg dat er te veel werk op ons bord ligt. Om dit op te lossen, zijn fundamentele keuzes in het migratiebeleid nodig. Mét een doordachte aanpak en een stabiele financieringsstructuur van de IND, om het uitvoeren van beleid makkelijker te maken. En met oog voor de manier waarop bijvoorbeeld asiel, gezinshereniging en arbeidsmigratie, elkaar beïnvloeden. En de tegenstrijdige belangen, die daarbij kunnen spelen. Zo kunnen voordelen van migratie, zoals het oplossen van tekorten op de arbeidsmarkt, botsen met maatschappelijke problemen in het hier en nu. We zien dat nu bijvoorbeeld bij het huisvesten van arbeidsmigranten en statushouders. Daarover moeten we open in gesprek blijven met de politiek, bewindspersonen, het ministerie van Justitie en Veiligheid en anderen. Ook de Europese dimensie mogen we niet vergeten: veel migratiebeleid komt natuurlijk uit Brussel. De gesprekken over het nieuwe migratiepact zijn weliswaar nog niet afgerond, maar ik ben bezorgd over de uitvoerbaarheid van wat er nu op tafel ligt.

In 2022 spraken we als IND de ambitie uit om betrouwbaarder, responsiever en innovatiever te worden. Betrouwbaarder: het is enorm belangrijk dat aanvragers weten waar ze aan toe zijn en hoe lang het gaat duren. Responsiever, omdat we steeds vaker in gesprek zijn met bijvoorbeeld de advocatuur en de rechterlijke macht. Ook zoeken we zelf de media op, om ons verhaal te vertellen. Zo laten we de buitenwereld zien hoe wij ons werk doen en wat we daarin aan lastigs tegenkomen. Innovatiever, omdat we continu bezig zijn om ons werk slimmer te doen. En dat is veel meer dan technologisch vernieuwen alleen.

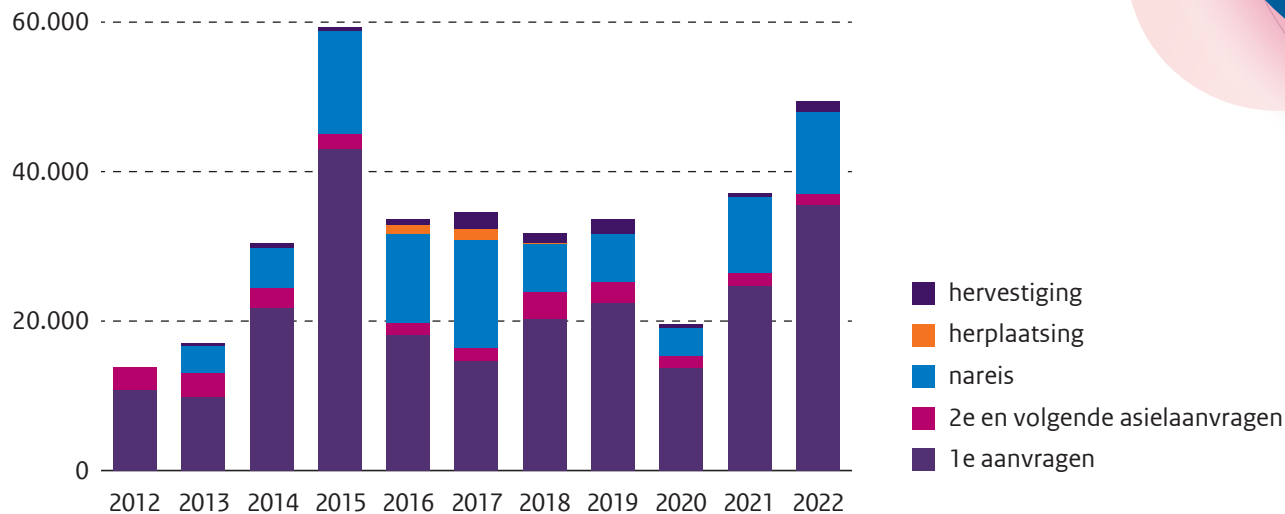
In deze tweede Stand delen we als IND opnieuw de belangrijkste knelpunten, uitdagingen en dilemma's in ons werk. We belichten de gevolgen daarvan voor onze aanvragers. We leggen uit wat ons zelf te doen staat om onze maatschappelijke opdracht goed uit te voeren. En wat we daarbij van anderen nodig hebben.

Rhodia Maas

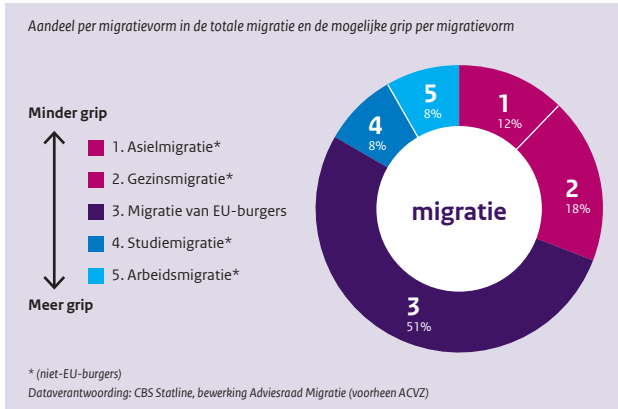
DG IND

Aantal aanvragen is hoog, stijgt en is onvoorspelbaar

Het aantal asielaanvragen is al langere tijd hoog en schommelt de laatste jaren flink. Ook de aanvragen voor regulier verblijf en naturalisatie blijven stijgen. De ervaring leert dat het aantal verblijfsaanvragen van jaar tot jaar wisselt en lastig te voorspellen is. Vaak pakt het aantal aanvragen hoger uit dan verwacht. Nieuwe aanvragen komen 'bovenop' de aanvragen die al in behandeling zijn bij de IND.

Aantal aanvragen is hoog, stijgt en is onvoorspelbaar

Aanvragers komen steeds vaker uit allerlei delen van de wereld. Het merendeel van de asielzoekers dat naar Nederland komt, heeft bij doorreis geen asielaanvraag in een andere EU-lidstaat. Een ander - kleiner - deel deed dat wél. Verder weten we dat een grote groep asielzoekers niet rechtstreeks uit hun land van herkomst komt. Maar uit landen waar ze zijn opgevangen direct na hun vlucht voor oorlog en geweld.

Van alle migratie naar Nederland zoekt 12% hier bescherming, wil 18% herenigd worden met familie in Nederland, komt 8% hiernaartoe voor werk en 8% voor studie. De overgebleven 51% gaat over EU-burgers die tijdelijk of voor altijd naar Nederland komen (bron: onderzoek ACVZ-richtlijnen migratie).

Door krapte op de Nederlandse arbeidsmarkt is er een groeiende vraag naar buitenlandse kennismigranten. In 2022 kregen we 33.030 verblijfsaanvragen van bedrijven en instellingen. Deze stijging heeft inmiddels een permanent karakter. Zo wonen er inmiddels grote groepen kennismigranten uit India, China, Turkije en de Verenigde Staten in Nederland.

In 2022 besliste de IND op 51.480 naturalisatieverzoeken. Daaronder vallen ook 3.030 verzoeken van vergunninghouders van de zogenoemde 'oude' [RANOV-regeling](#) (ook wel pardon-regeling genoemd). Door een beleidswijziging in 2021 hoefden deze vergunninghouders aan sommige eisen niet meer te voldoen. Hierdoor kunnen ze nu naturaliseren en Nederlander worden.

Vergeleken met het Europese gemiddelde kregen in Nederland het afgelopen jaar relatief veel asielzoekers een verblijfsvergunning. Dat is opvallend en niet zomaar makkelijk te verklaren. Daarvoor moet naar Europese verschillen worden gekeken in beleid, rechterlijke uitspraken en uitvoeringspraktijk. De ontwikkeling is wel een reden om de kwaliteitstoets van IND-beslissingen de komende periode te verbeteren. Dat geldt voor het vooraf toetsen van deze beslissingen. En achteraf, als de rechter bijvoorbeeld een IND-beslissing terugdraait.

Amsterdamse vluchtelingen protesteren tegen lange wachttijd IND: 'Het voelt alsof ik voor niets leef'

WAT BETEKENT DIT VOOR DE AANVRAGER?

Het hoge aantal aanvragen leidt ertoe dat aanvragers langer moeten wachten op een beslissing over hun verblijfsvergunning. Hierdoor zitten ze langer in onzekerheid en - zeker als het gaat om nareisaanvragen - in onprettige of onveilige omstandigheden in het buitenland.

KNELPUNT IN HET KORT

Door het hoge aantal aanvragen en de onvoorspelbaarheid ervan, lopen we als IND tegen onze grenzen aan. Dat wordt versterkt doordat migratiebeleid ingewikkelder wordt, en daarmee ook de uitvoering ervan. In totaal ontving de IND vorig jaar 48.000 asielaanvragen (eerste, tweede en volgende aanvragen, en ingereisde nareizigers). Dit is veel meer dan verwacht. Toch lukte het de IND om op bijna 24.000 asielaanvragen - exclusief Dublinverordening en veiligelanders - te beslissen. En dat terwijl de IND is ingericht op het behandelen van 22.000 aanvragen. Helaas moeten veel asielzoekers nog steeds lang wachten. We zijn simpelweg niet in staat om zoveel extra aanvragen op tijd te verwerken. Zie voor een uitsplitsing naar type aanvragen de [IND-jaarcijfers 2022](#).

Scan (of klik op) de QR-code voor een uitleganimatie van één minuut over het stijgende aantal aanvragen.

Aantal aanvragen is hoog, stijgt en is onvoorspelbaar

HOE GAAN WE HIERMEE OM?

We kunnen de toename van het aantal aanvragen onmogelijk bijhouden. Ook niet door het blijven aannemen van nieuwe collega's. Opleiden en inwerken kost veel tijd, want het werk is complex en moet zorgvuldig gebeuren. Er zijn vorig jaar veel extra mensen aangenomen om aanvragen te behandelen en dat doen we nog steeds. De IND groeit de komende periode op een verantwoorde en beheerste manier.

Daarnaast richten we ons op:

1. Slimmer en anders werken.
2. Het werken met scenario's voor wisselende aantallen aanvragen. Met verschillende acties en maatregelen per scenario.
3. Het uitbreiden van onze bedrijfsvoering en het verbeteren van de informatievoorziening.

Als IND willen we zoveel mogelijk binnen de wettelijke termijnen beslissen. Wat daarbij kan helpen, is om openstaande aanvragen - en IND-behandelmedewerkers - anders te verdelen over organisatieonderdelen. Voor asielaanvragen voerden we daarom de zogenoemde 'verkeerstoren' in. De verkeerstoren is een manier om werk beter te verdelen over verschillende IND-locaties. En tegelijkertijd centraal te sturen op het halen van behandeltermijnen. Ook werkt de IND inmiddels nauw samen met onderwijsinstellingen. Om verblijfsvergunningaanvragen van internationale studenten op tijd af te handelen en zo studie-vertragings te voorkomen. Zo reikte de IND in september 2022 op hogescholen en universiteiten aan ongeveer 10.000 studenten verblijfsdocumenten uit. Hierdoor hoefden zij niet naar een IND-locatie te komen.

WAT HEBBEN WE NODIG VAN ANDEREN?

De IND is niet ingericht op het hoge aantal aanvragen en de onvoorspelbaarheid ervan. De ontwikkelingen van de laatste jaren vragen om een fundamenteel andere kijk van politiek en beleidsmakers op migratiebeleid. Waarbij er meerjarige afspraken komen over realistische aantallen aanvragen, waarover de IND jaarlijks kan beslissen. En over de randvoorwaarden die daarbij horen, zoals voldoende mensen en een stabiele financiering. Ook het vereenvoudigen van wet- en regelgeving - die in de loop der tijd te ingewikkeld werd - moet hier onderdeel van zijn.

Beleed wordt ingewikkelder

Politieke keuzes hebben ervoor gezorgd dat onderdelen van het migratiebeleid moeilijk uit te voeren zijn. De rechter stelt bovendien steeds hogere eisen aan de onderbouwing van een beslissing als de IND een aanvraag afwijst.

WAT BETEKENT DIT VOOR DE AANVRAGER?

Het gevolg is dat het beoordelen van aanvragen meer tijd kost. En aanvragers daardoor (nog) langer moeten wachten op duidelijkheid over hun toekomst in Nederland.

KNELPUNT IN HET KORT

Nederlandse en Europese wet- en regelgeving wordt ingewikkelder, zoals al duidelijk naar voren kwam in de eerste rijksbrede [Staat van de Uitvoering](#). En ook uitspraken van de Nederlandse Raad van State en het Europese Hof van Justitie leiden ertoe dat ons werk tijdrovender wordt. Zo wordt het motiveren van afwijzende beslissingen moeilijker. Hierdoor kost het afhandelen van aanvragen steeds meer tijd en lopen de wachttijden op. Ook hier lopen we inmiddels tegen de grenzen van uitvoerbaarheid aan.

Een paar voorbeelden van rechterlijke uitspraken die ons werk beïnvloeden:

De Raad van State (RvS) deed twee belangrijke uitspraken over Iraanse aanvragers. Eén ervan gaat over Iraanse bekeerlingen. De RvS zegt in die uitspraak dat de IND - als iemand zegt dat zijn geloofsovertuiging is gebleven of gegroeid - nieuwe verklaringen daarover beter moet beoordelen. In een andere uitspraak zegt de RvS dat de IND uitgebreider moet onderbouwen dat de aanvrager geen risico loopt bij terugkeer naar Iran. Beide uitspraken betekenen dat het toelichten van een IND-beslissing meer tijd kost. Hierdoor duurt het langer voordat duidelijk is of de aanvrager in Nederland kan blijven.

Op 6 juli 2022 deed de RvS een uitspraak over de hoorplicht in bezwaarzaken. Het gevolg is dat de IND een aanvrager vaker moet uitnodigen voor een hoorzitting als deze bezwaar maakt tegen een IND-beslissing. De gemiddelde behandeltijd van bezwaarzaken neemt hierdoor toe. Hierdoor moeten aanvragers langer wachten. Het betekent wel dat zij een extra mogelijkheid hebben om hun bezwaren uit te leggen.

Op 17 augustus 2022 deed de RvS uitspraak in twee kinderpardonzaken met grote gevolgen voor ons werk. De RvS bepaalde in die uitspraken dat de IND altijd moet kijken of er een goede reden is om van de regels af te wijken.

Beleid wordt ingewikkelder

HOE GAAN WE HIERMEE OM?

We zorgen dat aanvragen zoveel mogelijk bij de juiste IND-medewerker terechtkomen. En zo de best mogelijke behandeling krijgen.

Wat we verder doen:

- We leren van elkaar door als collega's samen praktijkvoorbeelden, 'buikpijnzaken' en dilemma's te bespreken. Dit helpt ons om zorgvuldige afwegingen te maken, die rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van een aanvrager. We steken hier bewust meer tijd in en besteden er extra aandacht aan in onze opleidingen.
- Samen met andere organisaties werken we aan maatwerkoplossingen voor migranten zonder recht op verblijf of opvang. Dit doen we binnen de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV), samen met de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V), gemeenten en lokale maatschappelijke organisaties. Doel is om doorbraken te forceren voor mensen die zijn vastgelopen in het verblijfsvergunningproces. Of die moeten terugkeren naar het land van herkomst. Vaak gaat het om mensen die al lang in Nederland zijn.
- We werken met een IND-kwaliteitssysteem, dat inzicht geeft in de kwaliteit van onze beslissingen en dienstverlening. We toetsen deze kwaliteit elk jaar aan kwaliteitseisen. Die eisen stellen we vast met inbreng van binnen en buiten de organisatie. Zo houden we bij of er verbetering is. En bepalen we welke acties nodig zijn om het nog beter te doen.

- We blijven aandacht besteden aan de aanbevelingen uit de Toeslagenaffaire (POK) en Werk aan Uitvoering (WaU). Door continu te investeren in onze dienstverlening. En door al aan het begin van de asielpcedure oog te hebben voor de specifieke situatie van de aanvrager, samen met onze ketenpartners. Dit helpt om zoveel mogelijk binnen de wettelijke termijnen te beslissen.

We willen zelf graag meer zicht op de oorzaken die ons werk ingewikkelder maken. Daarom onderzoeken we hoe de beoordeling van asielaanvragen van 2010 tot en met 2022 verliep. Doel is om boven tafel te krijgen op welke manier deze beoordeling lastiger is geworden. En om duidelijk te krijgen wat daar de reden van is. Heeft het te maken met de wetgever? Met rechterlijke uitspraken? Of met Europa? Of maken we het onszelf te moeilijk? Daar waar dat kan, willen we het behandelen van aanvragen eenvoudiger maken. Tegelijkertijd gaan we in gesprek met de verantwoordelijke bewindspersonen en de (Europese) wetgever over oorzaken waar wij zelf geen invloed op hebben.

Binnenland

IND worstelt met 'buikpijnzaken': werk wordt steeds moeilijker

WAT HEBBEN WE NODIG VAN ANDEREN?

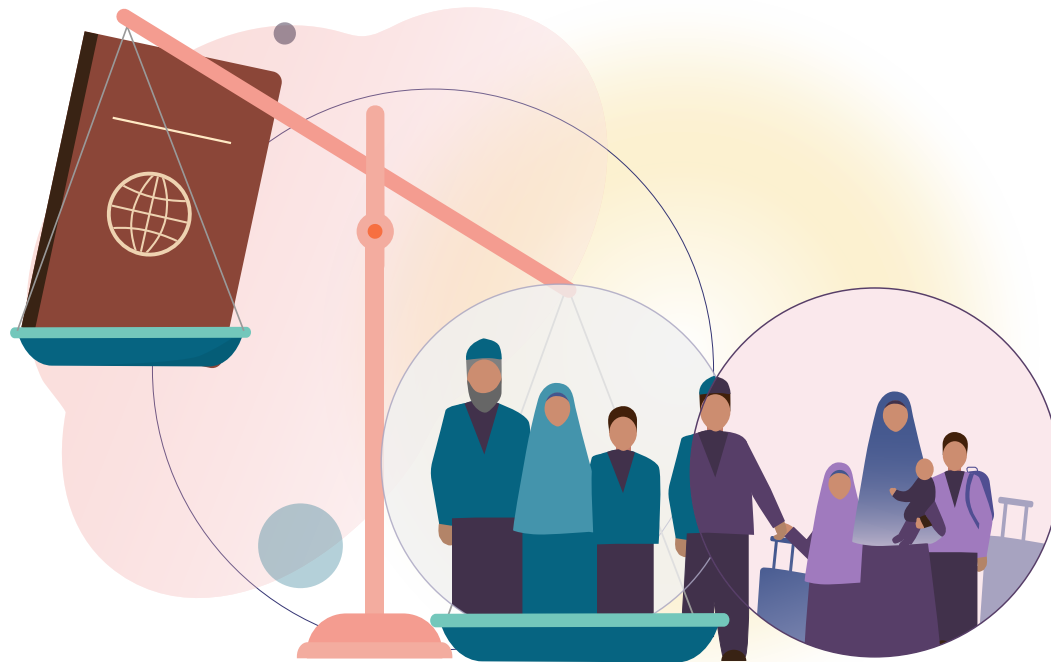
Beleid moet eenvoudiger. Daarvoor zal een flinke aanpassing nodig zijn van wet- en regelgeving. Dat geldt niet alleen voor hoe we naar asielmigratie kijken, maar ook voor regulier verblijf en Nederlanderschap.

Scan (of klik op) de QR-code voor een uitleganimatie van één minuut over de complexiteit van ons werk.

Onbedoelde effecten van wet- en regelgeving

Migratiebeleid heeft soms onbedoelde effecten. En de uitkomst is niet altijd wat we als samenleving willen. Misbruik en oneigenlijk gebruik liggen op de loer en ondergraven de bedoelingen van beleid. Een voorbeeld is het nareisbeleid ('nareis-op-nareis'). Dit zorgt bovendien voor meer werkdruk bij de IND.

WAT BETEKENT DIT VOOR DE AANVRAGER?

De IND heeft meer tijd nodig om aanvragen af te handelen. En de wachttijd voor nieuwe aanvragers neemt toe. Het maatschappelijk draagvlak van beleid neemt af bij misbruik en oneigenlijk gebruik.

KNELPUNT IN HET KORT

De nareisprocedure is bedoeld om leden van het kerngezin - vader, moeder en de kinderen - over te laten komen naar Nederland. We zien dat de nareisprocedure ook wordt gebruikt om andere familieleden hiernaartoe te halen. Dat zijn bijvoorbeeld kinderen die wel bij het kerngezin horen, maar inmiddels op eigen benen staan en een eigen gezin hebben. Het gebeurt dat deze familieleden stellen dat ze nog steeds afhankelijk zijn van het kerngezin. Nadat de IND nareis heeft toegestaan en zij in Nederland zijn, vragen ze zelfstandig asiel aan. De nareisprocedure is hier niet voor bedoeld.

Onbedoelde effecten van wet- en regelgeving

Nareis-op-nareis: een voorbeeld

Een aanvrager was op het moment van zijn nareisaanvraag meerderjarig. Maar stelde dat hij nog steeds afhankelijk was van zijn ouders, die al in Nederland woonden. Dat deed hij door te verklaren dat hij niet getrouwd was (geweest), geen relatie had en ook geen kinderen. Hij ondertekende een verklaring burgerlijke staat waarin dit stond. En verklaarde hetzelfde tijdens een interview op de Nederlandse ambassade. De IND paste de regels toe en besliste dat hij als nareiziger naar Nederland kon komen. Kort na zijn aankomst in Nederland diende de aanvrager zelf een asielaanvraag in. En nadat hij zijn asielvergunning had gekregen, deed hij een nareisaanvraag voor zijn vrouw en kinderen. Hij gaf toen toe wel degelijk getrouwd te zijn. Maar dat hij dit eerder had verzwegen, omdat dit de enige manier was om met zijn gezin legaal naar Nederland te komen.

Iets anders wat voorkomt, is het telkens opnieuw indienen van kansloze aanvragen. Aanvragers gebruiken daarvoor nepadressen en verzonden dienstverbanden. Met als enige doel: hun verblijf in Nederland rekken. Dit komt vooral voor bij aanvragers die een beroep doen op het Turks Associatierecht, wat recht geeft op een verblijfsvergunning om in Nederland te mogen werken.

HOE GAAN WE HIERMEE OM?

Vraagt iemand die nareist na aankomst zelfstandig asiel aan? Dan onderzoeken we de gezinsband tussen degene die nareist en de mensen die al in Nederland zijn. Deze gezinsband was namelijk de reden om de nareisaanvraag goed te keuren. Het beleid biedt de IND geen ruimte om iemand alsnog te weigeren in Nederland. Wel doet de IND in dit soort gevallen aangifte, omdat iemand onjuiste informatie heeft gegeven in de nareisprocedure.

WAT HEBBEN WE NODIG VAN ANDEREN?

Beleid moet eenvoudiger. Daarvoor zal een flinke aanpassing nodig zijn van wet- en regelgeving. Dat geldt niet alleen voor hoe we naar asielmigratie kijken, maar ook voor regulier verblijf en Nederlanderschap.

Een verblijfsvergunning voor 3.000 euro per maand: payrollers helpen bij opzetten schijnconstructies

Wie een Nederlandse verblijfsvergunning wil, kan die effectief huren voor een paar duizend euro per maand. Payrollbedrijven slaan waarschuwingen van de IND in de wind en assisteren tegen betaling bij het opzetten van juridische schijnconstructies, blijkt uit onderzoek van BNR.

Dwangsomzaken nemen toe

Sinds 30 november 2022 kan de bestuursrechter de IND weer opleggen om een geldbedrag (dwangsom) te betalen aan asielaanvragers, waarvan de beslissing te lang duurt.

Tussen 11 juli 2020 en 30 november 2022 bepaalde de 'Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND' dat het niet mogelijk was om dwangsommen op te leggen. Ook was het tussen juli 2020 en juli 2021 tijdelijk voor aanvragers niet mogelijk om in beroep te gaan tegen een te late IND-beslissing over een asielaanvraag. De Raad van State (RvS) heeft dit teruggedraaid, omdat het in strijd was met Europees recht.

WAT BETEKENT DIT VOOR DE AANVRAGER?

Aanvragers kunnen in beroep gaan als de IND te laat beslist op hun asielaanvraag. Zij kunnen om een dwangsom vragen om de IND aan te sporen om een beslissing te nemen. Lukt het de IND niet om op tijd - binnen de door de bestuursrechter opgelegde termijn - te beslissen op een asielaanvraag? Dan kan het zijn dat de IND een dwangsom moet betalen aan de aanvrager.

KNELPUNT IN HET KORT

De uitspraak van de RvS leidt tot meer beroepsprocedures. Met de mogelijkheid voor aanvragers om in zo'n procedure de rechter om een dwangsom te vragen ten laste van de IND. Dat betekent meer werk voor IND-medewerkers, vooral bij de directie Juridische Zaken. De uitspraak kan ook flinke financiële gevolgen hebben voor de IND, als het niet lukt om - binnen de door bestuursrechter bepaalde termijn - te beslissen op een aanvraag. De inschatting is dat het aantal beroepsprocedures en dwangsommen tot eind 2024 daardoor flink oploopt.

HOE GAAN WE HIERMEE OM?

De impact hiervan is dus groot. En het oplossen van dit probleem vraagt om onorthodoxe maatregelen. Er zijn verschillende initiatieven om de achterstanden in te lopen. Ook laten we aanvragers weten hoe hun procedure ervoor staat. En we geven uitleg over achterstanden, onze planning en wat aanvragers kunnen verwachten. Daarmee laten we zien dat we ze niet vergeten.

WAT HEBBEN WE NODIG VAN ANDEREN?

Om voldoende mensen en middelen te hebben om aanvragen op tijd te behandelen, is stabiele financiering van de IND-organisatie nodig. Dit stelt de IND in staat om voldoende opgeleid personeel vast te houden. Ook een efficiëntere inrichting van de aanvraagprocedures voor asiel en regulier verblijf is een belangrijke stap om binnen de wettelijk termijnen te blijven. Dit maakt het mogelijk om aanvragen sneller te behandelen. Tegelijkertijd is de verwachting dat het hoge en onvoorspelbare aantal aanvragen de komende jaren een uitdaging blijft. De vraag is daarom of het houdbaar is om de Wet dwangsom toe te passen op de beslistermijnen van de Vreemdelingenwet.

Onnodige contactmomenten

Het sterk stijgende, schommelende aantal aanvragen heeft invloed op onze dienstverlening. Onder andere aan de loketten. In drukke tijden willen we dat onze dienstverlening op peil blijft. En aanvragers op een juiste manier en op tijd blijven helpen. Om dat voor elkaar te krijgen, moeten we als organisatie wendbaar zijn. Onze ambitie is daarom om processen slimmer in te richten. Omdat extra inzet van mensen en middelen zijn grenzen kent.

WAT BETEKENT DIT VOOR DE AANVRAGER?

Een van de dingen die we doen, is overbodige contactmomenten schrappen. En andere organisaties - bijvoorbeeld gemeenten, of stichting Nidos - kunnen soms administratief werk van de IND overnemen. Hierdoor neemt de werkdruk bij de IND af en dalen de wachttijden voor aanvragers. Vaak betekent het ook minder reistijd, omdat aanvragers dichterbij huis terecht kunnen.

Drukke tijden

Naast het uitgeven van verblijfsstickers aan vluchtelingen uit Oekraïne, waren er 446.930 loketbezoeken in 2022. Dat is 100.000 meer dan in 2021. Ook werden er 620.530 telefoongesprekken gevoerd. Meer informatie is terug te vinden in de [jaarcijfers over 2022](#).

Onnodige contactmomenten

KNELPUNT IN HET KORT

Wet- en regelgeving bepalen dat er verschillende contactmomenten moeten zijn tussen de aanvrager en de IND. Bijvoorbeeld voor het maken of afgeven van foto's of documenten. Terecht wordt door aanvragers en medewerkers vaak de vraag gesteld of het aantal contactmomenten omlaag kan. Voor de aanvrager prettiger en het scheelt de IND werk. En sommige dingen kunnen ook prima door een andere organisatie worden gedaan, die vaak dichterbij de aanvrager staat.

HOE GAAN WE HIERMEE OM?

Daar waar we als IND zelf kunnen verbeteren, doen we dat. Zo maken we inmiddels bij het verlengen van sommige documenten geen nieuwe foto meer. Kennismigranten die geen visum langdurig verblijf nodig hebben om naar Nederland te reizen, mogen zonder verblijfsdocument aan de slag. Als ze dit aan de IND hebben doorgeven.

We dringen op verschillende manieren de oplopende wachttijden aan de loketten terug. Zo zijn de loketten op werkdagen langer open en nu ook op zaterdag te bezoeken. En we namen extra personeel aan. Ook werken we met centrale uitreikings-

dagen voor studenten en breidden we de dienstverlening via de expatcentra uit. Aanvragers kunnen bovendien kiezen bij welk loket ze een afspraak maken. En dit laten afhangen van hoelang ze ergens moeten wachten op een afspraak.

Zien we als IND dat aanpassing van wet- en regelgeving nodig is om ons werk beter te kunnen doen? Dan zoeken we met het ministerie van Justitie en Veiligheid en andere organisaties naar oplossingen.

Zo onderzoeken we bijvoorbeeld of:

- Documenten langer geldig kunnen blijven, zodat minder verlengingen nodig zijn.
- Andere partijen documenten kunnen uitreiken. Dit is nu - met uitzondering van een enkele overmachtssituatie - een wettelijke taak van de IND. Maar het uitreiken vraagt om algemene kennis van identificatie en verificatie, niet om specifieke IND-kennis.

WAT HEBBEN WE NODIG VAN ANDEREN?

Wet- en regelgeving bepalen dat er verschillende contactmomenten zijn tussen de aanvrager en de IND, vaak vanwege administratie. De vraag is of deze allemaal nodig zijn. En of een andere organisatie sommige dingen niet net zo goed kan doen. Denk aan gemeenten of stichting Nidos, die alleenstaande kinderen bijstaat. Om dit mogelijk te maken, moet wet- en regelgeving worden aangepast.

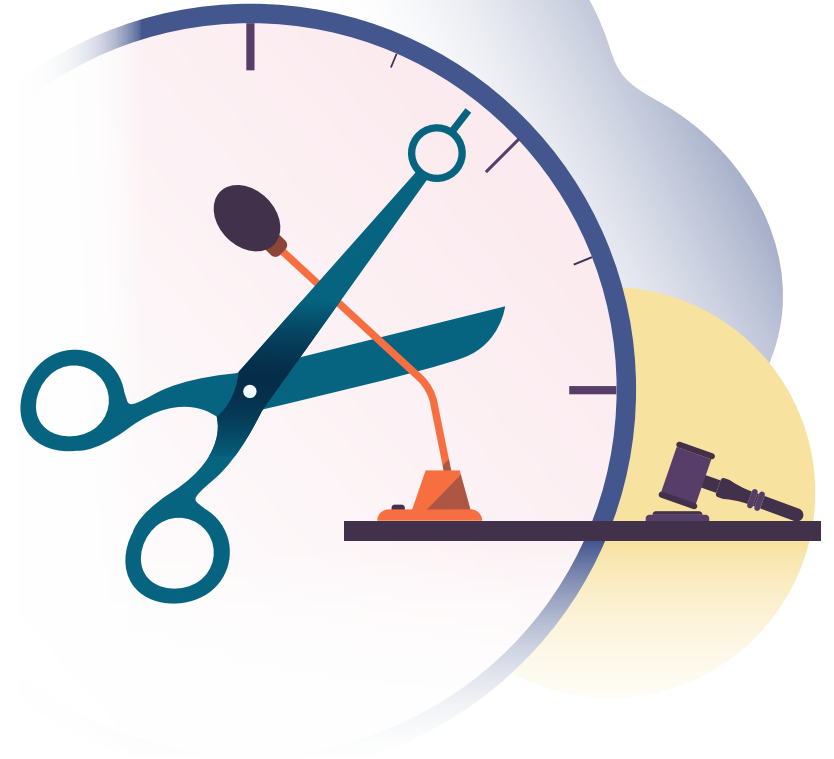
De IND bij rechtbankzittingen

In 2022 leidde het overgrote deel van de afgewezen asielaanvragen - en in sommige gevallen ook als we een verblijfsvergunning wél verleenden - tot een beroepsprocedure bij de rechtbank.

Samen met de beroepen in reguliere zaken ging het in totaal om 36.710 gerechtelijke procedures over verblijf. En dat cijfer houdt nog niet eens rekening met alle dwangsomprocedures en opvang-, bewarings- en toelatingsweigeringsprocedures.

Dit alles betekent flink wat werk voor de juristen van de IND.

Met name in de eerste helft van 2022 lukte het de IND niet om bij elke zitting te zijn. In de periode januari tot en met november 2022 waren we bij gemiddeld 91% van de zittingen. Sinds de herfst van 2022 steeg dit percentage naar gemiddeld 96%. Het maandelijkse percentage liep tot nu toe op naar 99%. Dit betekent voor 2022 dat de IND - van de in totaal 16.858 zaken waarbij er een zitting was - 1.450 zaken niet kon bijwonen.

WAT BETEKENT DIT VOOR DE AANVRAGER?

Als de IND niet bij een zitting is, dan krijgt de aanvrager geen mondelinge uitleg van ons over de genomen beslissing. En we kunnen als IND ook niet reageren op het verhaal van de aanvrager.

KNELPUNT IN HET KORT

Als de IND niet bij een zitting is, dan leidt dat tot vraagtekens bij aanvragers, rechters en advocatuur. We zijn er dan niet om vragen van de rechtbank te beantwoorden. En het is de laatste kans van een aanvrager om zijn verhaal te vertellen en van ons een reactie te krijgen. De aanvrager krijgt zo geen extra toelich-

ting op de IND-beslissing. De aanvrager en de rechtbank kunnen hierdoor de indruk krijgen dat de IND de procedure onvoldoende serieus neemt.

De IND bij rechtbankzittingen

HOE GAAN WE HIERMEE OM?

Naast het werven van personeel passen we ons werkproces aan. Zodat we zoveel mogelijk bij zittingen kunnen zijn. Sinds eind 2022 plant de directie Juridische Zaken (JZ) op een andere manier en is er meer regie op de hoeveelheid werk. Hierdoor zien we pieken in werk eerder aankomen en vangen we die beter op. Ook op lokale IND-locaties zijn er initiatieven om het anders te doen. Zo liep er binnen de IND in 2022 een succesvolle pilot, die inmiddels vaste werkwijze is. Zaken waarvoor nog geen zitting is gepland, worden kort inhoudelijk bekeken. Hierdoor zien we (eerder) of een zaak gebreken heeft en of we die in de beroepsfase kunnen herstellen. Of dat er extra onderzoek nodig is. En soms is er volgens de IND geen zitting nodig om uitspraak te kunnen doen en geven we dat aan. Inmiddels bekijken we of we deze snelle beoordeling aan het begin van het proces breder binnen JZ kunnen inzetten. Verder investeert de IND in een betere bereikbaarheid van IND-juristen voor de rechtbanken.

WAT HEBBEN WE NODIG VAN ANDEREN?

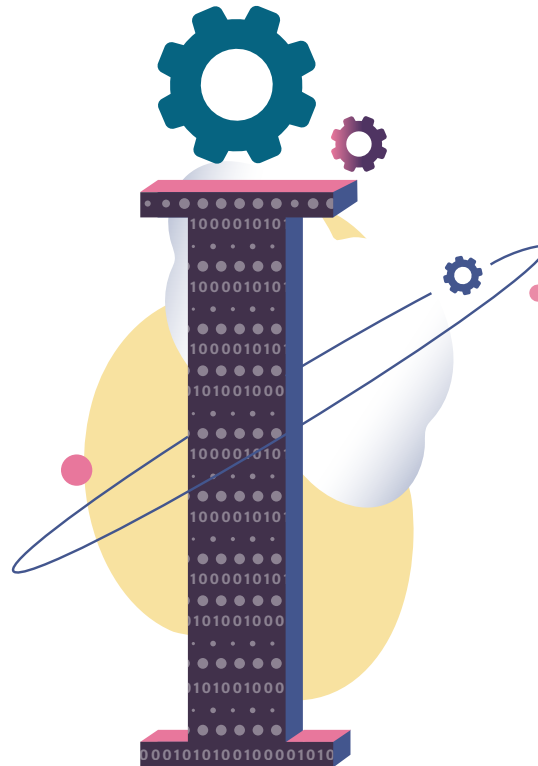
Om regie te hebben over het werk dat op ons afkomt en deze 'beoordeling vooraf' goed te kunnen doen, zijn we afhankelijk van de rechtspraak en advocatuur. Willen we een zaak in de beroepsfase alsnog herstellen? Dan nemen we contact op met de rechtbank en de advocaat van de aanvrager. Zij moeten daaraan mee willen werken. Hetzelfde geldt voor extra onderzoek voordat een zaak eventueel op zitting komt. Rechtbanken en advocaten

willen dat graag. Ook praten we met rechtbanken over hoe zij ons kunnen helpen bij het zo goed en op tijd mogelijk plannen van zaken. Daarbij is het belangrijk dat wij als IND betrouwbare inschattingen maken van het aantal zaken dat we verwachten. Rechtbanken kunnen zich daar dan op instellen.

Verouderde informatievoorziening

Om aanvragers goed te kunnen helpen, moet onze informatievoorziening op orde zijn. De komende jaren vernieuwen we onze digitale informatievoorziening, zodat deze onze dienstverlening effectief blijft ondersteunen.

WAT BETEKENT DIT VOOR DE AANVRAGER?

Doordat we onze digitale systemen verbeteren, krijgt een aanvrager in de toekomst actuele informatie over zijn procedure. Zoals op welk moment hij aan de beurt is en wanneer hij een beslissing kan verwachten van de IND.

KNELPUNT IN HET KORT

Onze informatiesystemen zijn verouderd. Ze voldoen niet meer aan de eisen voor het kunnen sturen op informatie, plannen en verantwoorden. Hierdoor loopt onze bedrijfsvoering op termijn risico's.

HOE GAAN WE HIERMEE OM?

We verbeteren onze digitale informatievoorziening. Door stapsgewijs toe te werken naar een modern systeem, dat onze beslissingsprocessen ondersteunt. En waarmee we meteen ook onze verouderde ICT-systemen vernieuwen. Ondertussen blijft de winkel open: ICT-diensten zijn cruciaal voor ons dagelijkse werk en we hebben ze nodig om onze aanvragers zo goed mogelijk te helpen. Een goede beveiliging en optimale prestaties met zo min mogelijk uitval hebben dan ook de hoogste prioriteit. Het vernieuwen van onze ICT-systemen kost tijd en geld. Ook omdat beheer en onderhoud van de huidige systemen nodig blijft om te blijven 'draaien' en zo voor continuïteit te zorgen.

Een toekomstbestendige informatievoorziening moet leiden tot efficiënter en slimmer werken. Dit betekent dat onze werkprocessen veranderen. We werken toe naar een situatie waarin we betere informatie leveren aan aanvragers, medewerkers, organisaties waarmee we samenwerken en de politiek. Informatie die ons helpt om ons werk te sturen, te plannen en erover te verantwoorden. In de toekomst moet het bovendien mogelijk worden om aanvragers precies te vertellen hoe het staat met hun aanvraag. Zodat ze weten hoelang het nog duurt voordat er duidelijkheid is.

WAT HEBBEN WE NODIG VAN ANDEREN?

In de eerste helft van 2023 brengt het onafhankelijk adviescollege ICT-toetsing een advies uit over het vernieuwen van onze digitale informatievoorziening. Dat geeft ons meer zicht op de haalbaarheid ervan. En op hoe we die vernieuwing verantwoord kunnen doen en succesvol kunnen maken.

Tot slot

Deze tweede Stand van de Uitvoering geeft opnieuw inzicht in de belangrijkste knelpunten, uitdagingen en dilemma's waar we als IND mee te maken hebben.

Er gaat veel goed, maar als organisatie lopen we inmiddels tegen onze grenzen aan. Niet alleen door het hoge aantal aanvragen. Maar ook omdat wet- en regelgeving ingewikkelder wordt en daarmee de uitvoering ervan ook. Een nieuwe kijk op hoe het migratiebeleid beheersbaar en uitvoerbaar blijft, is wat de IND betreft dan ook dringend nodig.

Graag werken wij als organisatie samen met de politiek, het ministerie van Justitie en Veiligheid en andere betrokken organisaties aan stevige oplossingen voor een toekomstbestendig migratiebeleid.

Mei 2023

